

УДК 327:341.123.4(71:73+410)

Дюг С. Р.

аспірантка,

кафедра міжнародних відносин та дипломатичної служби

Львівський національний університет імені Івана Франка,

вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000, Україна

E-mail: solomiiadiug@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9258-6437>

DOI <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2025.39.2>

МИРОТВОРЧА РОЛЬ КАНАДИ В КОНТЕКСТІ ОСОБЛИВИХ ВІДНОСИН США Й ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Стаття присвячена дослідженню миротворчої діяльності Канади в контексті особливих взаємозв'язків і сучасних викликів зі США та Великою Британією. Розглянуто історичні й сучасні зусилля Канади в установленні миру, підкреслено її вплив на партнерські відносини зі США й Великою Британією. Спираючись на попередні дослідження «особливих відносин», установлюємо нове розуміння стратегічної участі Канади, пропонуючи «свіжий погляд» на роль посередника між цими союзниками. Водночас підкреслюється унікальний статус цієї країни як «серединної держави» в підтримці миру і стабільності з моменту Суецької кризи до сьогодення. Її роль в «особливих відносинах» між Сполученими Штатами й Великою Британією часто залишається поза прямим визнанням. Дослідження охоплює широкий спектр тем, зокрема історичні корені миротворчої діяльності Канади, що починаються із Суецької кризи 1956 року, і її еволюцію в умовах змінюваних глобальних загроз. Також розглянуто Ініціативу Елсі, що сприяє збільшенню гендерного розмаїття в миротворчих операціях, узгоджуючись із глобальними цілями безпеки інших двох країн. Використовуючи якісний метод дослідження, простежили, як прагнення Канади до багатосторонності сприяє її міжнародному впливу та зміцненню тристоронньої співпраці в рамках НАТО й ООН. Через миротворчі дії країна послідовно відіграє важливу роль у покращенні співпраці, просуваючи багатосторонність і вирішення конфліктів. Стаття ґрунтується на якісному аналізі, який включає історичні дослідження, огляд політики й тематичний аналіз, що дає змогу розглянути миротворчий внесок Канади в рамках більш широкого контексту міжнародних відносин. Зроблено висновок, що Канада адаптує свої стратегії до нових глобальних викликів, таких як зміна клімату й кіберзагрози, забезпечуючи баланс між військовими інтересами США й дипломатичними пріоритетами Великої Британії. Це зміцнює її позицію в міжнародних структурах і підвищує оперативну сумісність із ключовими союзниками. Дослідження надає цінну інформацію про сучасний внесок Канади в миротворчість, її стратегічну адаптацію до глобальних змін і потенціал для розширення її впливу завдяки цілеспрямованим, інноваційним підходам до міжнародної дипломатії та безпеки.

Ключові слова: Велика Британія, Канада, партнерство, США, дипломатія.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження визначається еволюцією ролі Канади в миротворчій діяльності, яка змінилася в контексті сучасних викликів глобальної безпеки й нових дипломатичних пріоритетів. Як «серединна держава», Канада історично використовує миротворчість для підтримки міжнародної стабільності, починаючи із Суецької кризи 1956 року, що заклала основи її репутації як лідера у вирішенні конфліктів (McCullough, 2016; Jones, 2019).

У 1990-х роках Канада була серед найбільших контрибуторів миротворчих місій ООН, але останні операції відображають стратегічний зсув у бік цілеспрямованих втручань і матеріально-технічної підтримки (Chapnick, 2019; Nossal, 2015).

Сучасні миротворчі місії підкреслюють здатність Канади проводити операції з високим рівнем впливу з мінімальною кількістю персоналу. Участь Канади в рамках операції PRESENCE продемонструвала її здатність забезпечувати аеромедичну евакуацію та логістичну підтримку в зонах конфліктів без широко-масштабного розгортання військ (Ghittoni, 2018; Dorn, 2020). Ці невеликі спеціалізовані заходи відповідають дипломатичній ідентичності Канади й підтримують її актуальність у рамках миротворчих ініціатив НАТО й ООН (Byrne, 2012).

Крім того, Ініціатива Елсі щодо участі жінок у миротворчих операціях, започаткована у 2017 році, відображає відданість Канади гендерній рівності й різноманітності у військових операціях. Ця ініціатива стала наріжним каменем сучасної миротворчої стратегії Канади, узгоджуючись із глобальними зусиллями Сполучених Штатів і Великої Британії, спрямованими на сприяння різноманітності в структурах безпеки (Government of Canada, 2023).

Здатність Канади поєднувати військові й дипломатичні підходи США та Великої Британії підкреслює її роль посередника в тристоронніх відносинах. Цей збалансований підхід підтримує зусилля з безпеки під проводом НАТО й водночас сприяє досягненню гуманітарних цілей. Орієнтація Канади на багатосторонність забезпечує її постійний вплив у міжнародних миротворчих структурах, зміцнюючи її дипломатичні зв'язки з ключовими союзниками (Derevyanko, 2018; McMillan, 2005).

Запропоновано такі гіпотези:

1. Стратегічний зсув Канади в бік спеціалізованих миротворчих ролей зміцнює тристоронню співпрацю зі США та Великою Британією.

2. Ініціатива Елсі посилює вплив Канади, узгоджуючи миротворчі зусилля із цілями гендерного розмаїття.

3. Дипломатія Канади як «серединної» держави забезпечує її постійну актуальність у глобальній миротворчій діяльності через логістичну експертизу й багатосторонню співпрацю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Недавні дослідження ролі Канади в міжнародній миротворчій діяльності підкреслюють чіткий зсув у підході країни, яка зосередилася на спеціалізованих внесках і дипломатії середньої сили. Дослідження підкреслюють відхід Канади від традиційної широко-масштабної миротворчої діяльності, при цьому науковці відзначають поворот до цільових, високоефективних ролей, таких як підтримка повітряних перевезень і гуманітарна логістика. Дорн підкреслює, що цей перехід відображає стратегічну переорієнтацію Канади, спрямовану на збереження ефективності миротворчої діяльності за розгортання меншої кількості персоналу (Byrne, 2012; Dorn, 2020).

Маккалоу й Малоні пропонують критичний історичний аналіз, порівнюючи нинішні внески Канади з її більш широкою участю в миротворчих операціях у XX столітті. Аналіз Суецької кризи як визначального моменту в канадській миротворчості, проведений Маккалоу, підкреслює, як дипломатичні досягнення Пірсона вплинули на ідентичність Канади як миролюбної нації. Однак, як стверджує Малоні, участь Канади в миротворчих операціях змістилася від прямого залучення військ до ролей, які наголошують на посередництві та спеціалізова-

ній логістичній підтримці, що зумовлено обмеженими ресурсами й динамікою глобальної безпеки (McCullough, 2016; Maloney, 2018).

Концепція Канади як «середньої сили» є центральною для її миротворчої ідентичності. Носсал і Шин зараховують до середніх держав країни, які впливають через «м'яку силу» й багатосторонню взаємодію, а не через військове домінування. Сучасна миротворча роль Канади – сприяння, підтримка й посилення міжнародних зусиль у сфері безпеки без участі в прямих бойових діях – розглядається в цьому контексті. Робота Носсала також досліджує здатність Канади бути мостом між наддержавами, особливо в рамках партнерства між США й Великою Британією. Ця роль посилює дипломатичний підхід Канади, даючи їй змогу конструктивно долучатися до глобальних безпекових ініціатив (Shin, 2015; Nossal, 2015).

Ініціатива Елсі щодо участі жінок у миротворчих операціях, започаткована у 2017 році, стала ще одним центром уваги в останніх дослідженнях, оскільки вона підкреслює прихильність Канади до інклюзивної та гендерно-чутливої миротворчості. За даними уряду Канади, ініціатива спрямована на збільшення участі жінок у миротворчих місіях ООН, усунення гендерного дисбалансу та сприяння інклюзивній безпеці. Дорн стверджує, що ця ініціатива узгоджується з ширшим прагненням до різноманітності в міжнародній безпеці й посилює вплив Канади як «м'якої сили», оскільки гендерно-орієнтована політика дедалі більше набуває популярності в рамках миротворчих операцій (Bilan, 2018; Dorn, 2020).

Крім того, науковці все частіше досліджують реакцію Канади на нові виклики безпеки, такі як стійкість до зміни клімату й кібербезпека, які, як очікується, відіграватимуть дедалі більшу роль у майбутніх миротворчих місіях. Дослідження Носсала й ООН свідчать про те, що еволюційна стратегія Канади, яка інтегрує кліматичні ризики та кіберзагрози в миротворчі операції, дає їй змогу відповідати сучасним потребам безпеки. Такий далекоглядний підхід не лише відповідає багатостороннім цілям безпеки, а й забезпечує постійну актуальність Канади в миротворчій діяльності в міру ускладнення глобальних безпекових викликів (Nossal, 2015; Bilan, 2018).

Загалом останні дослідження сходяться на думці, що миротворчий підхід Канади адаптується до обмежених ресурсів і мінливих глобальних потреб. Науковці припускають, що, зосереджуючись на спеціалізованих, високоефективних ролях, гендерній інтеграції та нетрадиційних викликах безпеки, Канада продовжує робити значущий внесок у міжнародні миротворчі зусилля (Bercuson, 2024). Цей аналіз підкреслює роль Канади як моделі для середніх держав, що балансує між дипломатичним впливом і цілеспрямованою підтримкою для зміцнення своїх позицій у багатосторонніх структурах, таких як ООН і НАТО (Martin-Brûlé & Hlatky, 2018).

Методологічна основа дослідження. У статті застосовано якісний підхід до вивчення миротворчої спадщини Канади та її впливу на партнерство між США й Великою Британією. У статті увагу зосереджено на аналізі еволюції миротворчих стратегій і внесків Канади через поєднання історичних досліджень, огляду політики й тематичного аналізу.

Первинні дані зібрані з офіційних звітів:

- уряду Канади про миротворчі місії, такі як операція PRESENCE в Малі й Уганді (Charnick, 2019; Government of Canada, 2023);
- публікацій ООН і миротворчої статистики сучасних місій (Bilan, 2018).

Ці документи дають детальне уявлення про оперативні внески Канади й еволюцію її миротворчих пріоритетів.

Вторинні дані зібрані з академічних книг і рецензованих журнальних статей про дипломатію середньої сили, зокрема з праць Маккалоу й Носсала (McCullough, 2016; Nossal, 2018). Ці джерела допомагають уписати зусилля Канади в ширший контекст міжнародних відносин і дипломатії.

У статті застосовано тематичний аналіз для виявлення повторюваних патернів у миротворчих внесках Канади, зосереджених на чотирьох ключових темах:

1. Історична спадщина: простежується миротворче коріння Канади від Суецької кризи до сьогодення.

2. Нещодавні внески: дослідження конкретних місій, включаючи Малі, Уганду й Ініціативу Елсі.

3. Посередництво в партнерстві США й Великої Британії: з'ясування того, як Канада поєднує військові й дипломатичні пріоритети.

4. Майбутні перспективи: оцінювання готовності Канади протистояти новим викликам, таким як кібер- і кліматичні ризики.

Щоб позиціонувати миротворчу стратегію Канади поряд з іншими середніми державами, такими як Австралія й Нова Зеландія, проведено порівняльний аналіз. Цей метод підкреслює відмінні характеристики внеску Канади, зосереджуючи увагу на тому, як її дипломатичний стиль відрізняється від стилю її колег.

Усі дані, використані в дослідженні, були загальнодоступними через урядові й інституційні звіти, що забезпечує дотримання етичних стандартів проведення досліджень. Жодної особистої чи конфіденційної інформації не збирали.

Завдяки використанню цих методів дослідження подає структурований аналіз миротворчої спадщини Канади та її впливу на тристоронні відносини зі США й Великою Британією, пропонуючи при цьому розуміння майбутніх викликів і можливостей для миротворчої стратегії Канади (Louie, 2017).

У статті виділяються **невирішені аспекти** миротворчої діяльності Канади, такі як перехід до спеціалізованих операцій, замість масових військових контингентів, вплив Ініціативи Елсі на гендерну інтеграцію в миротворчі місії та роль Канади як посередника між США й Великою Британією. Потребує додаткового аналізу адаптація до нових викликів, таких як зміна клімату, а також взаємодія з міжнародними структурами, зокрема НАТО й ООН. Ці питання відкривають нові горизонти для дослідження ролі Канади в міжнародній миротворчій діяльності (Martin-Brûlé & Hlatky, 2018; Bilan, 2018).

Метою дослідження є аналіз еволюції миротворчої стратегії Канади та її впливу на партнерство США й Великої Британії.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів.

Історичний розвиток миротворчої спадщини Канади. Миротворча спадщина Канади розвивалася в декілька етапів, що відображали зміни як у міжнародній динаміці, так і в зовнішньополітичних цілях Канади. Коріння участі Канади в миротворчих операціях можна простежити в епоху після Другої світової війни, коли багатосторонність стала керівним принципом глобальної дипломатії. Однак саме Суецька криза 1956 року закріпила ідентичність Канади як миротворчого лідера. Дипломатичне втручання Пірсона, який сприяв створенню Надзвичайних сил ООН (ЮНЕФ), заклало основу для сучасних миротворчих операцій.

Перші миротворчі місії: 1950–1970-і роки. Місія ЮНЕФ під час Суецької кризи стала поворотним моментом для міжнародної миротворчості. Успіх Пірсона в урегулюванні кризи не лише приніс йому Нобелівську премію миру, а й позиціонував Канаду як лідера у вирішенні конфліктів. Після цієї місії Канада відіграла ключову роль у кількох операціях часів холодної війни, зокрема в складі Миротворчих сил ООН на Кіпрі (UNFICYP) і місіях у Конго. Ці операції втілювали стратегію Канади як середньої сили, що наголошувала на дипломатичному залученні й деескалації конфлікту (Bilan, 2018).

Перші десятиліття канадської миротворчої діяльності відображали прагнення підтримувати глобальну стабільність шляхом позаблокового, нейтрального військового втручання. Канадські війська діяли як неупереджені спостерігачі, здійснювали моніторинг припинення вогню й допомагали в постконфліктній відбудові. Цей період відповідав ширшій післявоєнній стратегії Канади, спрямованій на побудову міцних альянсів через миротворчість, залишаючись при цьому осторонь суперництва наддержав між США й Радянським Союзом.

Розширення й інституціоналізація: 1980–1990-і роки. Протягом 1980-х і 1990-х років миротворчі місії значно розширилися як за масштабами, так і за складністю. Участь Канади в таких місіях, як на Балканах і в Руанді, продемонструвала виклики, пов'язані з роботою в політично нестабільних регіонах. Перед канадськими силами часто ставилися завдання захисту цивільного населення, надання гуманітарної допомоги й моніторингу крихких мирних угод. Однак невдачі міжнародного втручання під час геноциду в Руанді висвітлили обмеження миротворчої діяльності, оголивши проблеми з чіткістю мандатів та обмеженістю ресурсів.

Незважаючи на ці виклики, Канада залишалася значним контрибутором миротворчих операцій ООН протягом 1990-х років. У цей період участь країни досягла свого піку, коли тисячі військовослужбовців були розгорнуті в місіях по всьому світу. Внесок Канади також вплинув на розвиток ключових доктрин ООН, таких як «Відповідальність за захист» (R2P), яка підкреслює обов'язок міжнародної спільноти запобігати звірствам (Bilan, 2018).

Занепад і стратегічні зміни: 2000-і – сьогодення. На початку 2000-х років участь Канади в миротворчих операціях почала зменшуватися, що відображало зміни як у національних пріоритетах, так і в міжнародній динаміці. Операції під проводом НАТО, особливо в Афганістані, вимагали значних військових ресурсів, що переорієнтувало Канаду на коаліційні інтервенції. Такі дослідники, як Малоні, зазначають, що стратегічний поворот Канади до НАТО ознаменував відхід від багатостороннього миротворчого духу попередніх десятиліть (Saideman, 2017; Maloney, 2018).

Останні миротворчі місії, такі як участь Канади в Багатопрофільній інтегрованій місії ООН зі стабілізації в Малі (MINUSMA) й епізодична підтримка в Уганді, ілюструють переосмислення стратегії. Ці місії зосереджені на виконанні спеціалізованих функцій, таких як аеромедична евакуація та логістика, а не на традиційному розгортанні значного військового контингенту. Такі цілові внески відображають філософію миротворчої діяльності Канади, що розвивається, надаючи перевагу стратегічному впливу, а не масштабам.

Запуск Ініціативи Елсі у 2017 році є ще одним прикладом стратегічного зсуву Канади в бік дипломатії «м'якої сили». Ця ініціатива спрямована на збільшення

участі жінок у миротворчих місіях, узгоджуючи зусилля Канади із сучасними принципами інклюзивності й гендерної рівності. Зосередившись на гендерно-чутливій миротворчості, Канада знову заявила про себе як про лідера міжнародних миротворчих операцій, хоча і в іншій якості, ніж за часів холодної війни.

Миротворча спадщина Канади еволюціонувала від широкомасштабних військових розгортань до спеціалізованих і цільових місій відповідно до мінливих геополітичних реалій. Хоча Канада більше не надає значних військових контингентів для участі в місіях ООН, її стратегічний фокус на гендерній інтеграції, матеріально-технічній підтримці й гуманітарних інтервенціях забезпечує її постійну актуальність у глобальній миротворчій структурі. Така еволюція відображає незмінну прихильність Канади до багатосторонності та її здатність адаптувати свою миротворчу стратегію до потреб мінливого світу (Bilan, 2018; Bercuson, 2024).

Нещодавні миротворчі внески й вплив. Останніми роками Канада адаптувала свій миротворчий підхід, надаючи пріоритет спеціалізованим операціям над традиційними широкомасштабними розгортаннями військ. Цей зсув відображає стратегічну переорієнтацію Канади в контексті мінливих потреб глобальної безпеки й ресурсних обмежень.

Однією з найвпливовіших місій Канади за останній час була участь у Багато-профільній інтегрованій місії ООН зі стабілізації в Малі (MINUSMA). Канада надавала підтримку з аеромедичної евакуації, логістичні послуги та збройний супровід, використовуючи гелікоптери Chinook і Griffon. Цей внесок дав змогу Канаді підтримати безпеку як миротворців, так і цивільного населення в зонах підвищеного ризику, забезпечивши безперервність місії. Незважаючи на обмежений особовий склад, канадська повітряна оперативна група відіграла вирішальну роль у забезпеченні дальнього патрулювання й операцій із безпеки в Малі, продемонструвавши ефективність цілеспрямованої військової підтримки в нестабільному середовищі.

У рамках ширшої миротворчої стратегії Канада розгорнула в Уганді загін тактичних повітряних перевезень. Ця операція в рамках операції «Присутність» надала підтримку Регіональному центру підтримки ООН в Ентеббе. Логістичні можливості Канади дали змогу транспортувати обладнання, особовий склад і вантажі через зони африканських конфліктів, у тому числі Південний Судан і Демократичну Республіку Конго. Ця місія є прикладом переходу Канади до епізодичних і високоефективних розгортань замість постійних, широкомасштабних військових контингентів.

Канада також зосередилася на миротворчій підготовці, беручи участь в Ініціативі ООН «Взвод бойового застосування» (Bilan, 2018). Ця ініціатива спрямована на підвищення обізнаності миротворчих батальйонів щодо ситуації шляхом проведення демографічних оцінок місцевого населення з метою виявлення зон ризику. Канада направила свій персонал до Руанди й Уганди в рамках цієї ініціативи, підкреслюючи важливість залучення громадськості й запобігання конфліктам шляхом проведення гендерно збалансованих операцій. Ці зусилля відповідають ширшій тенденції до інтеграції небойових стратегій у миротворчі місії.

У відповідь на заклики до більшої гендерної рівності в миротворчій діяльності Канада у 2017 році започаткувала Ініціативу Елсі. Ця ініціатива підтримує розгортання миротворців-жінок та усуває інституційні бар'єри, що перешкоджають

участі жінок у миротворчих операціях. У рамках пілотного проекту Канада співпрацює з Ганою та іншими країнами для розроблення гендерно-орієнтованої нормативно-правової бази й навчальних програм. Ініціатива Елсі підкреслює акцент Канади на різноманітності й інклюзивності, що узгоджується з подібними ініціативами союзників, таких як США та Велика Британія, які також надають пріоритет гендерному паритету у військових і миротворчих зусиллях.

Вплив на партнерство між США й Великою Британією. Нещодавні миротворчі внески Канади, хоч і менші за масштабом, зміцнюють тристоронню співпрацю зі США й Великою Британією. У таких місіях, як Малі, Канада співпрацювала з розвідувальними підрозділами Великої Британії, а Ініціатива Елсі доповнює аналогічні ініціативи щодо різноманітності в збройних силах США. Ці зусилля посилюють оперативну сумісність між трьома країнами, просуваючи спільні цінності багатосторонності й гуманітарного втручання. Роль Канади як фасилітатора цих спільних цілей забезпечує її постійну актуальність у рамках партнерства між США й Великою Британією (Derevyanko, 2018).

Нещодавні миротворчі зусилля Канади ілюструють перехід до стратегічних, цілеспрямованих внесків. Ці місії підкреслюють здатність Канади адаптуватися до сучасних миротворчих вимог, зосереджуючись на логістиці, гендерній інтеграції та спеціалізованій підготовці. Таким чином, Канада зберігає свій вплив у глобальній миротворчій структурі та зміцнює свої партнерські відносини зі США й Великою Британією завдяки узгодженим цілям і спільним зусиллям.

Миротворча роль Канади слугує мостом між зовнішньополітичними цілями Сполучених Штатів і Великої Британії, які часто не збігаються. Тоді як США надають перевагу військовому втручання, а Велика Британія наголошує на дипломатії, стратегічне посередництво Канади врівноважує ці підходи через багатосторонні миротворчі зусилля (Derevyanko, 2018). МакМіллан, стверджує, що роль Канади як «серединної» держави дає їй змогу діяти як стабілізуюча сила в тристоронніх відносинах (McMillan, 2005; Jones, 2019). Використовуючи свою миротворчу ідентичність, Канада не лише узгоджує свої інтереси з інтересами США й Великої Британії, а й сприяє колективній безпеці.

Участь Канади в миротворчих місіях є відображенням тонкої дипломатії, яка балансує між жорсткою силою США й м'якою силою Великої Британії. Наприклад, під час місії MINUSMA в Малі Канада зосередилася на аеромедичній евакуації та гуманітарній підтримці, доповнюючи розвідувальні операції Великої Британії та стратегічну військову присутність США. Такий тип координації підвищує оперативну ефективність, зберігаючи при цьому чітку миротворчу ідентичність Канади.

Миротворчі ініціативи Канади також зміцнюють ширші структури безпеки, такі як НАТО й розвідувальний альянс «П'ять очей». Наприклад, тренування, що проводяться в рамках Ініціативи взводу бойового застосування, підвищують готовність миротворчих сил і доповнюють зусилля США із забезпечення безпеки в зонах конфліктів. Ці зусилля посилюють відданість Канади спільним цілям безпеки й поглиблюють співпрацю зі США й Великою Британією.

Крім того, лідерство Канади в питаннях гендерної інклюзії через Ініціативу Елсі відповідає пріоритетам США й Великої Британії в питаннях різноманітності й інклюзії. Ці спільні цінності в миротворчості зміцнюють ідеологічну узгодженість партнерства США, Великої Британії й Канади, підвищують оперативну сумісність у миротворчих операціях (Nadybska, Nadybskyi, 2019).

Тоді як США, як правило, надають перевагу військовому домінуванню в миротворчих операціях, Велика Британія часто схильється до дипломатичних рішень і допомоги в розвитку. Підхід Канади, що поєднує логістичну підтримку, підготовку миротворців і гуманітарну допомогу, поєднує ці пріоритети. Ця посередницька роль гарантує, що миротворчі операції не зосереджуються виключно на військових цілях, але також наголошують на довгострокових зусиллях з розвитку й стабілізації, як це продемонстровано в нещодавніх операціях Канади в Африці (Nadybska & Nadybskyi, 2019).

Миротворчі зусилля Канади також впливають на узгодження політики у відносинах між США й Великою Британією, заохочуючи багатосторонність. Наголошення країни на механізмах колективної безпеки забезпечує участь трьох союзників у скоординованих зусиллях. Участь Канади в ініціативах під проводом НАТО й миротворчих місіях ООН сприяє співпраці, посилюючи взаємопов'язаний характер їхніх стратегій безпеки (Bilan, 2018).

Своїми миротворчими зусиллями Канада відіграє важливу роль посередника між військовими та дипломатичними стратегіями США й Великої Британії. Такий збалансований підхід зміцнює тристоронню співпрацю, просуваючи спільні цінності й забезпечуючи, щоб миротворчі операції вирішували як нагальні проблеми безпеки, так і довгострокові цілі розвитку. Здатність Канади виступати в ролі дипломатичного мосту в рамках партнерства США й Великої Британії зміцнює її важливість у підтримці узгодженості й адаптивності особливих відносин.

Дипломатія середньої сили й перспективи на майбутнє. Миротворча стратегія Канади ілюструє основні принципи дипломатії «серединних держав»: використання м'якої сили, просування багатосторонності й узгодження з міжнародними структурами.

«Серединною державою» в міжнародних відносинах називають державу, яка займає позицію помірного впливу між глобальними наддержавами та меншими або слабшими державами. Ці країни вирізняються не лише своїм економічним чи військовим потенціалом, а й дипломатичною поведінкою, часто наголошуючи на багатосторонності, миротворчості й посередництві в урегулюванні конфліктів. «Серединні» держави здійснюють вплив, діючи як фасилітатори, посередники й інституційні будівничі в глобальних справах, використовуючи дипломатичні стратегії, а не домінування жорсткої сили.

Три концептуальні підходи допомагають пояснити роль «серединних» держав:

1. **Поведінкова перспектива.** Цей підхід зосереджується на типовій поведінці «серединних» держав, такий як сприяння співпраці й каталізація дипломатичних ініціатив. Наприклад, роль Канади в просуванні миротворчих ініціатив демонструє таку поведінку (Nossal, 2015).

2. **Ієрархічна перспектива.** Ця перспектива ранжує держави відповідно до їхніх ресурсів і стратегічного впливу, ставлячи «серединні» держави, такі як Канада, нижче великих держав, таких як США, але вище менших держав. «Серединні» держави роблять свій внесок, формуючи регіональну динаміку, не прагнучи до глобального домінування (Jones, 2019).

3. **Класичний реалізм.** Цей погляд розглядає «серединні» держави як такі, що здатні захищати свої інтереси й формувати міжнародну поведінку за допомогою дипломатичних стратегій та альянсів, навіть якщо їм не вистачає першої сили наддержав (Morgenthau & Thompson, 1985).

«Серединні держави» часто процвітають, роблячи внесок у багатосторонні інституції, такі як Організація Об'єднаних Націй і НАТО. Їхня роль у миротворчих операціях, прикладом якої є операції Канади в Малі й Уганді, демонструє, як вони створюють цінність завдяки своїм внескам, таким як гуманітарна допомога та матеріально-технічна підтримка, а не суто військовій могутності. Така адаптивність дає змогу «серединним» державам залишатися актуальними в мінливих геополітичних контекстах.

«Серединні» держави, такі як Канада, діють між впливом глобальних наддержав, просуваючи співпрацю і стабільність дипломатичними, негегемоністичними засобами. Такі дослідники, як Носсал, стверджують, що акцент Канади на миротворчість відповідає цій ролі середньої сили, надаючи пріоритет багатосторонності й гуманітарним цілям над військовим домінуванням (Nossal, 2018).

Адаптація до нових глобальних викликів. У майбутньому Канада зіткнеться з новими геополітичними викликами, які вимагатимуть подальшої адаптації її миротворчої стратегії. Зміна клімату, кіберзагрози й регіональна нестабільність, особливо в Арктиці, вимагають переоцінки зовнішньополітичних пріоритетів Канади. Науковці наголошують на необхідності для Канади інтегрувати кліматичну стійкість у свої миротворчі операції, зважаючи на зростання частоти конфліктів, пов'язаних із кліматом, у нестабільних державах.

Більше того, значення, що зростає, кібербезпеки й інформаційних війн вимагає від Канади розроблення миротворчих стратегій, спрямованих на боротьбу з нетрадиційними загрозами безпеці. Інтеграція кіберпотужностей у миротворчі місії може підвищити актуальність Канади в майбутніх сценаріях конфліктів, узгоджуючись із пріоритетами союзників, таких як США й Велика Британія, що змінюються (Bhal, 2023).

Зміцнення багатосторонніх інституцій. Майбутні перспективи Канади також залежать від її здатності зміцнювати багатосторонні інституції. Будучи рішучим прихильником міжнародного співробітництва, Канада може посилити свій миротворчий вплив, розширюючи партнерство з такими регіональними організаціями, як Африканський Союз (АС) і Європейський Союз (ЄС). Співпраця із цими інституціями дає Канаді змогу використовувати регіональний досвід і сприяти сталому врегулюванню конфліктів.

Крім того, подальша участь Канади в операціях НАТО з підтримання миру матиме вирішальне значення для збереження впливу в рамках партнерства між США й Великою Британією. Узгоджуючи свої миротворчі зусилля з пріоритетами НАТО, Канада може гарантувати, що вона залишиться невід'ємною частиною трансатлантичних стратегій безпеки.

Дипломатія середньої сили Канади, зосереджена на спеціалізованих миротворчих ролях та ініціативах «м'якої сили», залишається ключовим елементом її зовнішньої політики. З розвитком глобальних викликів безпеки Канаді доведеться адаптуватися, інтегруючи нові можливості, зокрема кібер- і кліматичні стратегії, у свою миротворчу діяльність. Співпрацюючи з багатосторонніми організаціями й продовжуючи підтримувати зв'язок зі США й Великою Британією, Канада може зберегти свій вплив та актуальність у рамках особливих відносин і за їх межами. Ці еволюційні стратегії дають Канаді змогу відповідати на майбутні виклики, зміцнюючи основні цінності багатосторонності й миротворчості.

Висновки. Миротворча спадщина Канади підкреслює роль країни як стратегічного посередника та впливової середньої сили. Завдяки історичним внескам, таким як Суецька криза, і нещодавнім ініціативам, таким як операція PRESENCE в Малі й Ініціатива Елсі, Канада продемонструвала цінність цілеспрямованих багатосторонніх втручань. Еволюція канадської миротворчої діяльності відображає свідомий перехід від розгортання великого військового контингенту до спеціалізованих ролей з акцентом на логістиці, гендерній інтеграції та гуманітарній допомозі.

Здатність Канади балансувати між військовими уподобаннями Сполучених Штатів і дипломатичними нахилами Великої Британії забезпечує її затребуваність у рамках «особливих відносин». Ця тристороння співпраця підкріплюється відданістю Канади спільним цінностям багатосторонності, різноманітності й запобігання конфліктам. Крім того, акцент Канади на гендерній рівності й дипломатії «м'якої сили» збігається з пріоритетами її союзників, сприяючи більшій узгодженості й оперативній сумісності.

У майбутньому роль Канади в миротворчості залежатиме від її здатності вирішувати нові глобальні виклики, зокрема конфлікти, пов'язані з кліматом, і загрози кібербезпеці. Адаптуючи свої стратегії й використовуючи багатосторонні механізми, Канада може й надалі відігравати вирішальну роль у формуванні міжнародних миротворчих зусиль. Стала співпраця з такими організаціями, як НАТО, ООН, і регіональними органами матиме вагоме значення для збереження її впливу.

Насамкінець миротворча спадщина Канади дає цінне уявлення про еволюцію дипломатії середньої сили. Оскільки глобальні виклики безпеки стають дедалі складнішими, здатність Канади впроваджувати інновації та підтримувати партнерські відносини гарантує, що вона залишатиметься важливим гравцем у просуванні міжнародного миру і стабільності.

Аналіз миротворчої спадщини Канади та її впливу на партнерство між США й Великою Британією дав змогу зробити *кілька ключових висновків*:

1. Перехід до спеціалізованих миротворчих операцій. Канада перейшла від широкомасштабних миротворчих операцій до більш спеціалізованих ролей, зосереджених на логістиці, підтримці повітряних перевезень і наданні гуманітарних послуг. Цей перехід був очевидним у таких місіях, як операція PRESENCE в Малі й Уганді, де Канада надавала аеромедичну евакуацію та транспортну підтримку замість розгортання наземних військ. Ці цільові внески дали Канаді змогу зберегти свою роль у міжнародній миротворчій діяльності з обмеженим персоналом.

2. Зосередженість на гендерній інтеграції. Нещодавня миротворча стратегія Канади відображає тверду прихильність до гендерної інтеграції через Ініціативу Елсі. Ця програма призвела до покращення представництва жінок у миротворчих операціях і розширення можливостей для лідерства. Зусилля Канади в цій сфері відповідають ширшим міжнародним тенденціям, сприяючи різноманітності в миротворчих місіях.

3. Посередництво й дипломатична роль посередника. Миротворчі зусилля Канади демонструють її здатність бути посередником між військовим фокусом Сполучених Штатів і дипломатичними пріоритетами Великої Британії. Ця балансувальна роль є важливим аспектом канадської дипломатії середньої сили,

що сприяє тристоронньому співробітництву й забезпечує узгодженість безпекових і гуманітарних ініціатив.

4. Адаптація до нових викликів безпеці. Дослідження виявило увагу, що зростає, Канади до нетрадиційних питань безпеки, таких як інтеграція миротворчих операцій з гуманітарною допомогою і стратегіями кліматичної стійкості. Ця еволюція готує Канаду до вирішення нових глобальних викликів, посилюючи її роль у багатосторонніх структурах, таких як ООН і НАТО.

5. Вплив на тристороннє співробітництво. Стратегічне узгодження Канади з миротворчими зусиллями США й Великої Британії посилює оперативну сумісність і координацію між цими трьома країнами. Зосередженість на спільних цінностях і цілях, таких як гендерна рівність і багатосторонність, посилює вплив Канади в рамках партнерства між США й Великою Британією.

Ці висновки підкреслюють еволюцію підходу Канади до миротворчості, що характеризується стратегічними, нішевими внесками, які відповідають її дипломатії середньої сили. Результати також підкреслюють здатність Канади впливати на глобальну безпеку через посередництво, багатосторонню співпрацю й зосередженість на нових викликах.

References [Список використаної літератури]

- Bercuson, D.J., Hall, R.D., Nicholson, N.L., Krueger, R.R., & Morton, W.L. (2024). U.S.-Canadian relations. *Encyclopedia Britannica*. Retrieved from <https://www.britannica.com/place/Canada> [in English]. [U.S.-Canadian relations/D.J. Bercuson et al. *Encyclopedia Britannica*. 2024. URL: <https://www.britannica.com/place/Canada> (дата звернення: 15.10.2024).]
- Bhal, J. (2023). Rethinking ‘middle powers’ as a category of practice: stratification, ambiguity, and power. *International Theory*, 15(3), 404–427 [in English] [Bhal J. Rethinking ‘middle powers’ as a category of practice: stratification, ambiguity, and power. *International Theory*. 2023. Vol. 15. Is. 3. P. 404–427.]
- Bilan, S., Ivashchuk, M., Rudenko, V., Asaturov, S. (2018). Proceedings of the IV Student Scientific and Practical Conference “The UN in the Modern World” dedicated to the 73rd anniversary of the UN. Kyiv: National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine [in Ukrainian]. [Матеріали IV студентської науково-практичної конференції «ООН в сучасному світі» до 73-ї річниці ООН / С. Білан та інші. Київ : Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2018.]
- Byrne, C. (2012). Opening the Windows on Diplomacy: A Comparison of the Domestic Dimension of Diplomacy in Canada and Australia. *The Hague Journal of Diplomacy*, 7(4), 350–395 [in English]. [Byrne C. Opening the Windows on Diplomacy: A Comparison of the Domestic Dimension of Diplomacy in Canada and Australia. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2012. Vol. 7. Is. 4. P. 350–395.]
- Chapnick, A. (2019). *Canada on the United Nations security council: A small power on a large stage*. Canada: University of British Columbia Press [in English]. [Chapnick A. *Canada on the United Nations security council: A small power on a large stage*. Canada : University of British Columbia Press, 2019.]
- Derevyanko, I.P. (2018). Asymmetric interdependence between Canada and the USA. Ukraine and the world: Materials of the international scientific and practical conference. (p. 23–25). Kyiv: KNUKiM [in Ukrainian]. [Дерев'янюк І.П. Асиметрична взаємозалежність між Канадою і США. Україна і світ: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2018. Київ : КНУКиМ, 2018. С. 23–25.]
- Dorn, W. (2020). *Canada and UN Peacekeeping Fact Sheet*. World Federalist Movement – Canada. Retrieved from <https://trackingcanadaandpeacekeeping.wordpress.com/?s=Dorn> [in English]. [Dorn W. *Canada and UN Peacekeeping Fact Sheet*. World Federalist Movement. Canada, 2020. URL: <https://trackingcanadaandpeacekeeping.wordpress.com/?s=Dorn> (дата звернення: 15.10.2024).]
- Ghittoni, M., Lehouck, L., & Watson C. (2018). *The Elsie Initiative for Women in Peace Operations*. Geneva: Geneva Centre for Security Sector Governance [in English]. [Ghittoni M., Lehouck L., Watson C. *The Elsie Initiative for Women in Peace Operations*. Geneva : Geneva Centre for Security Sector Governance, 2018.]
- Government of Canada. (2023). *Operation PRESENCE – Canada.ca*. Retrieved from <https://www.canada.ca> [in English]. [Government of Canada. *Operation PRESENCE – Canada.ca*. 2023. URL: <https://www.canada.ca> (дата звернення: 15.10.2024).]
- Jones, P. (2019). Middle power liberal internationalism and mediation in messy places: The Canadian dilemma. *International Journal*, 74(1), 119–134 [in English]. [Jones P. Middle power liberal

- internationalism and mediation in messy places: The Canadian dilemma. *International Journal*. 2019. Vol. 74. Is. 1. P. 119–134.]
- Louie, C. (2017). U.S.-Canada Cybersecurity Cooperation. Retrieved from <https://jsis.washington.edu/news/cybersecurity-cooperation-u-s-canada/> [in English]. [Louie C. U.S.-Canada Cybersecurity Cooperation. 2017. URL: <https://jsis.washington.edu/news/cybersecurity-cooperation-u-s-canada/> (дата звернення: 20.10.2024).]
- Maloney, S. (2018). Canada's shift from peacekeeping to war-fighting: The Afghanistan experience. *Journal of Military and Strategic Studies*, 21(1), 15–34.
- Martin-Brûlé, S.-M., & von Hlatky, S. (2018). Peace first? What is Canada's role in UN operations? *International Journal*, 73(2), 187–204. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26499682> [in English]. [Martin-Brûlé S.-M., von Hlatky S. Peace first? What is Canada's role in UN operations? *International Journal*. 2018. Vol. 73. Is 2. P. 187–204.]
- McCullough, C. (2016). *Creating Canada's peacekeeping past: International influence and identity*. Vancouver: University of British Columbia Press [in English]. [McCullough C. Creating Canada's peacekeeping past: International influence and identity. Vancouver : University of British Columbia Press, 2016.]
- McMillan, M. (2005). *Paris 1919: Six Months That Changed the World*. In R. Holbrooke (Ed.). Toronto: Random House Trade Paperbacks.
- Morgenthau, H. J., & Thompson, K. W. (1985). *Politics among nations: The struggle for power and peace* (6th ed.). New York: McGraw Hill. [in English]. [Morgenthau H.J., Thompson K.W. Politics among nations: The struggle for power and peace (6th ed.). New York : McGraw Hill, 1985.]
- Nadybska, O., & Nadybskyi, M. (2019). Strategic partnership Canada – USA: Experience of asymmetric relations. *Politykus*. Vol. 5. P. 49–53 [in Ukrainian] [Надбська О., Надбський М. Стратегічне партнерство Канада – США: досвід асиметричних відносин. *Політикус*. 2019. № 5. С. 49–53.]
- Nossal, K. R., Roussel, S., & Paquin, S. (2015). *The Politics of Canadian Foreign Policy* (4th ed., pp. 424). Canada: McGill-Queen's University Press [in English]. [Nossal K.R., Roussel S., Paquin S. The Politics of Canadian Foreign Policy. Canada : McGill-Queen's University Press, 2015. 4th ed. P. 424.]
- Saideman, S.M. (2017). What the Afghanistan mission teaches Canada. *International Journal*, 72(1), 131–141 [in English]. [Saideman S.M. What the Afghanistan mission teaches Canada. *International Journal*. 2017. Vol. 72. Is. 1. P. 131–141.]
- Shin, D. (2015). A Critical Review of the Concept of Middle Power. Retrieved from <https://www.e-ir.info/pdf/60016> [in English]. [Shin D.A Critical Review of the Concept of Middle Power. 2015. URL: <https://www.e-ir.info/pdf/60016> (дата звернення: 21.10.2024).]

Стаття надійшла до редакції 03.02.2025

Diug S. R.

Department of International Relations and Diplomatic Service
Ivan Franko National University of Lviv,
Universytetska Str., 1, Lviv, 79000, Ukraine

CANADA'S PEACE-BUILDING ROLE IN THE CONTEXT OF THE SPECIAL RELATIONSHIPS OF THE USA AND GREAT BRITAIN

Summary

The article is devoted to the study of Canada's peacekeeping activities in the context of special relationships and modern challenges with the United States and Great Britain. Canada's historical and contemporary peacemaking efforts were examined, highlighting its impact on partnerships with the United States and Great Britain. Building on previous research on the 'special relationship', it establishes a new understanding of Canada's strategic engagement, offering a 'fresh perspective' on the role of mediator between these allies. At the same time, the unique status of this country as a "middle power" in maintaining peace and stability from the moment of the Suez crisis to the present is emphasized. Her role in the "special relationship" between the United States and Great Britain is often left out of direct recognition. The research covers a wide range of topics,

including the historical roots of Canadian peacekeeping beginning with the Suez Crisis of 1956 and its evolution in the face of changing global threats. Also reviewed is the Elsie Initiative, which promotes increased gender diversity in peacekeeping operations in line with the other two countries' global security goals. Using a qualitative research method, the article traces how Canada's commitment to multilateralism contributes to its international influence and the strengthening of tripartite cooperation within the framework of NATO and the UN. Through peacekeeping operations, the country consistently plays an important role in improving cooperation, promoting multilateralism and conflict resolution. The article is based on a qualitative analysis that includes historical research, policy review, and thematic analysis, allowing Canada's peacekeeping contribution to be considered within the broader context of international relations. It is concluded that Canada is adapting its strategies to new global challenges, such as climate change and cyber threats, ensuring a balance between US military interests and UK diplomatic priorities. This strengthens its position in international structures and increases interoperability with key allies. This research provides valuable insights into Canada's contemporary contribution to peacekeeping, its strategic adaptation to global change, and its potential to expand its impact through focused, innovative approaches to international diplomacy and security.

Key words: Great Britain, Canada, partnership, USA, diplomacy.